

OSUUSKAUPPA KPO:N RAHASTO

Maakunnan kauppa

Rahasto perustuu 1906 perustetun Osuuskauppa KPO:n lahjoituksiin satavuotisen toimintansa johdosta vuosina 2003–2010. Se edistää ja tukee vähittäiskaupan, hotelli- ja ravintola- sekä autokauppa-alan tutkimusta, kehitystä ja koulutusta sekä yksityisten palvelujen kehitystä Pohjanmaalla, ensisijaisesti Osuuskauppa KPO:n toimialueella.

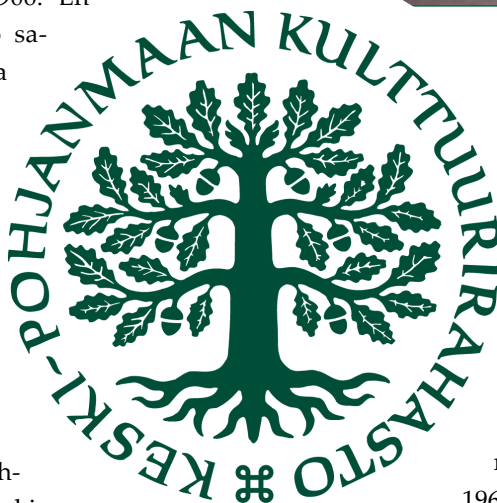
Suomalaisuusaatteen siivittämänä perustetun Keski-Pohjanmaan Osuuskaupan ensimmäinen myymälä avattiin Kokkolassa Isokatu 7:ssä 2.7.1906. Ensimmäinen sivumyymälä avattiin jo samana vuonna Kaustisella, ja vuosina 1907–1908 myymälöitä perustettiin useita. Suomen Osuuskauppojen keskusliikkeen jäseneksi KPO liittyi 1914, kun maailmansota alkoi vaikeuttaa tavarantoimituksia. Vuoteen 1919 mennessä KPO oli avannut toimipisteen Kokkolan lisäksi kahdellatoista maaseutupaikkakunnalla Keski-Pohjanmaalla.

Kaksikymmenluvun alussa KPO:n yhteyteen perustettiin maatalousosasto, kirjakauppaosasto ja säästökassa. Maatalousosasto teki yhdessä Keski-Pohjanmaan Maatalousseuran kanssa valistustyötä tuotannon parantamiseksi toimialueellaan, ja osastosta tuli tärkeä osa KPO:n toimintaa: jo samalla vuosikymmenellä 70 prosenttia jäsenistä oli maanviljelijöitä. Laman aikana KPO ei pyrkinyt laajentumaan vaan vakiinnuttamaan asemansa. Myymäläkantaa sen sijaan uusittiin, ja moneen pitäjään nousi valkoisena hohtava funkkismyymälä.

KPO:n myymäläverkosto laajentui sodan jälkeen 47 liikkeeseen, ja ensimmäinen valintamyymälä avattiin Kokkolan Rantakadulla 1953. Teollistuminen ja rakennustoiminnan kiihtyminen vauhdittivat erityisesti rautaosaston kasvua. Sitäkin enemmän kasvoi maatalouskauppa, kun maatalous alkoi koneellistua. Keski-Pohjanmaa oli yhä maajärjätalousvaltainen maakunta, jonne ei syntynyt merkit-

Kuva: Iltalehden arkisto.

tävästi esimerkiksi sotakorvaustelisuutta. Hyvinvoinnin lisääntyessä ilmestyivät koneet myös keskipohjalaisiin koteihin, ja koneiden lisäksi KPO:sta sai neuvontaa uusien kodinkoneiden käyttöön.

Kaupan alalla kehitys vei Keski-Pohjanmaalla jo varhain kohti suuryksiköitä, ja KPO:n ensimmäinen tavaratalo avattiin Kokkolassa 1962. Maaltamuutto teki kyläkaupat kannattamattomiksi, mikä johti 1980-luvulla toteutettuun rakennemuutokseen myös KPO:ssa. Osuus-

kauppaverkosto uudistettiin alueosuuskaupoiksi, teollisuudesta luovuttiin ja SOK:sta muodostettiin yhtenäinen S-ryhmä. Vähittäiskaupan ketjuttamisen myötä Prismat ja S-marketit ovat levittäytyneet koko maakuntaan. Hotelli-alalle KPO laajentui 1973, ja entisten kymmenen huoltoaseman tilalle KPO on rakentanut ABC-liikennemyymälöiden ketjun koko toimialueelleen. Kokkolan Isokadulla syntynyt KPO, joka muutti nimensä Osuuskauppa KPO:ksi 1997, on laajentunut koko maakuntaan ja myös sen rajojen ulkopuolelle. Satavuotisjuhlia juhlittiin nimikkorahaston perustamisella Suomen Kulttuurirahaston Keski-Pohjanmaan rahastoon, jonka toimijoista monet ovat olleet mukana myös KPO:n toiminnassa.

Osuuskunta Sigillum/Markus Kivistö

Keski-Pohjanmaan rahasto on yksi Suomen Kulttuurirahaston 17 maakuntarahastosta. Se perustettiin vuonna 1959, jolloin se kuului Etelä-Pohjanmaan rahaston kanssa yhteiseen Pohjanmaan rahastoon. Vuonna 1963 Keski-Pohjanmaan rahastosta tuli oma rahastonsa. Keski-Pohjanmaan rahasto toteuttaa tarkoitustaan, maakunnan henkisen ja taloudellisen kulttuurin vaalimista ja kehittämistä, myöntämällä apurahoja ja palkintoja sekä järjestämällä muutakin kulttuuritoimintaa. Lisätietoa www.skr.fi/kp.